

FECSKE CSABA

Fönn a hegyekben

1948-ban született Szögligetén. Költő, publicista. Legutóbbi írását 2017. 6. számunkban közzeltük.

Az észak-borsodi Karsztvidék kis hegyi falujában élt egy vézna sápadt kislegény. Kék szemű, szőke fiú.

Kakaskukorékolásra ébredt, a kelő nap fénye arcába loccsant. Anyja már a tűzhely előtt kuporgott, száraz, porzó venyigét rakott a tűzre, hogy elkészítse kettejük reggelijét. Nem kelt ki azonnal az ágyból, egy kicsit még lustálkodott, hunyorogva a mennyezet gerendáit bámulta, a deszkák göcsörtjeit, az erezetet a szüette fában. Mesék voltak oda följegyezve, megfejtethetlen jelei az időnek. Ahogy elunta a nézelődést, ledobta magáról a dunnát, az udvarra szaladt, úgy ahogy volt, fekete klottgatyában. Hűvös volt még a levegő, dunna alatt megizzadt teste libabőrös lett. Ásított egy nagyot, apró rizsfogai kivillantak. A vályúhoz lépett, a csillogó víz tükrében ujjaival megfésülködött. Tenyerébe vizet merített, prüszkölve megmosakodott, tavasztól ősziig így szokta ezt.

A vályút moha lepte, zölden csillogott benne a víz. Amíg arcát szárazra dörzsölte kinyúlt trikójával, hallotta az ébredő falu hangjait: sze-kérzörgést, kakaskukorékolást, malacok visítását. A szomszédban kiengedték a libákat, hangos gágogással vetették magukat a kukoricára, az istállókból mindenfelől marhabőgés hallatszott. A falu végén a csordás már a kürtjét fújta. Kapuk csapódtak, fölhangzott a malacok visítása, anyja moslékot öntött eléjük a vályúba, hangos szürcsögéssel estek neki az eleségnek, még a fülük hegye is korpás lett.

Itasd meg a tehenet, mondta az anyja. Az istálló küszöbét átlépve megcsapta orrát a nehéz szag, a nyitott ajtón bezúduló fényben megcsillantak a pókhálók. Eloldotta a jászoltól a láncot, halk csörrenéssel hullott a földre.

Vizet húzott a vályúba, négy-öt vödörrel, kicsit megizzadt, de jól esett neki a mozgás. A tehén fölemelte a fejét, nagy szeméit egy pillanatra ráfüggesztette, a fiú tudta, nem kell több víz, visszatette hát a vödört a kútra. A diófán rigó füttyörészett, a háztetőn elnyújtott testtel lopakodott egy szürke macska, a rajcsúrozó verebekre fente a fogát.

Kéményük halványkék füstöt eregetett, akár a többi kémény is, mint folyók vizét a tenger, fogadta magába a füstöt a végtelen ég. A nap pirosan gömbölyödött a láthatáron, a Melegoldal pilises feje búbjára nehezedve, a nedves földekről pára szállt föl. Surrogtak a fűrjek a foglyok, madárhangok hallatszottak mindenfelől. Mocorogtak a fűben a férgek, zabáltak, éltek, míg egy madárcsőr véget nem vetett gyarló életüknek. Mert véget ér minden, akár egy mese, gondolta a fiú, az anyja élete, az apjáé, az övé, új csillagok keletkeznek, régiak enyésznek el, az idő végtelen, csak a mi életünk nem az. Mi meghalunk. Ahogy ezekre gondolt, a halálra, szíve elszorult, halott nagyanyját látta maga előtt, gyertyák fényében a viaszszínű testet, amely nem is a nagyanyja volt, valaki, valami más. Szorongás fogta el, arra gondolt,

vajon mi van a csillagokon túl, van-e ahol már nincsen semmi sem. Mint forró üstben a leves, bugyborékolnak fejében a gondolatok. Anyja hívta reggelizni a konyhába. Ketten ültek az asztalnál, szótlánul falatoztak, anyja arca beesett az utóbbi időben. Noha fiatal volt még, hájába ősz szálak vegyültek, szeme alatt pókháló finomságú ráncok szaladtak szertesztét. Komor volt, mosolytalan, pletykákat hallott a fiú a faluban, de nem értett belőle sokat, a szederindaként összegubancolódtott mondatokból alig tudott valamit kihámozni, sejtette inkább, mint tudta a drámát szülei között, amit minden erejével szeretett volna megoldani, de nem tudta, hogyan kezdjen hozzá, nem tudta mit kéne csinálni, hogy minden újra a régi legyen.

Apja a hegyekben dolgozott, mészégető volt, erős, vállas férfi, kemény arcvonásokkal, szőke hajjal. Kevés szavú, már-már mogorva ember, kicsit tartott is tőle, noha sose verte meg, verést inkább törékeny anyjától kapott. Persze nem is igazi verés volt az, csak a feddő szavak meghosszabbítása, nem is nagyon volt rá szükség. A többi mészégetővel ellentétben apja sose lépte át a kocsmá küszöbét. Hentente járt haza, jött sötéten, némán, akár az árnyék, anyja ilyenkor különösen riadt volt. A fiú öröme megkeserítette a két szeretett felnőtt ridegsége. Szótlanságuk az ordítózásnál is félelmetesebb volt, szinte belesüketült. Ilyenkor eszébe jutottak a pletykák, gyűlölni kezdte az asszonyt, akinek a neve fel-felbukkant a félbeharapott mondatokban, vagy nem is hangzott el, de ott volt az emberek nézésében, mozdulataiban, abban, ahogy viselkedtek vele szemben a faluban. Úgy érezte, mindenki rejteget előle valamit.

Délben ebédet viszel apádnak, mondta az anyja, jól ismerte a fiát, tudta estig is elkóborol, ha nem figyelmezteti. A fiú bólintott, megtörölte az orrát és leszaladt a kertbe. A kerítés tövében a szénaboglya tövébe ült, hátát nekitámasztotta, az eget bámulta, a szétfoszló, összetorlódó felhőket, darazsak zúgását hallotta, a szilvafa susorázását, bogarak percegését. A szomszéd ház kéményén gólya kelepelt, az erős hang kijózanította édes bódulatából, eszébe jutott a versike, gólya néni vaslapát, hozzá nekünk kisbabát. Ezt szajkózták az unokatestvéreivel és már szaladtak is a házba, ott van-e a baba. És egyszer csak ott volt, igaz, novemberben, amikor a gólyák már valahol Afrikában vadásztak a békákra, és fekete babákat vittek a testvérváró kisgyerekeknek.

Nyújtózkodva fölállt, nézelődött egy darabig, majd elindult a patakhoz. Jó szagú volt a kert, épp akkor szállt fel a harmat. A patakhoz ért, a víz a kövekbe botolva megcsobbant, mintha felsírt volna az ütközéstől, de futott tovább láthatatlan célja felé. Hirtelen elhatározással fölmászott a fűzfára, amely a csalán meg a gaz közül magasodott, ez volt a rejtekhelye, itt időzött a legtöbbet, bámulta hosszasan a vizet és egy idő után már úgy érezte, nem is a patak vize folyik tova, hanem ő szalad, rohan fűzfástól az ellenkező irányba, bele lehetett szédülni ebbe az érzésbe, olykor behunyta a szemét, el is szundított kicsit, majd újrakezdte a szédült utazást, hívogatta az

ismeretlen messzeség. Lekászálódott a fáról, meztelen lábszárát csalán nyaldosta meg, fölszisszent az apró tűszúrásoktól. Megnézte a madárkelepcét, üres volt. Egyszer fogott egy fülesbaglyot, akkora volt, mint egy tyúk, mindenki a csodájára járt, kiállt vele a kapuba, hogy a templomba igyekvő emberek megbámulhassák. Büszke volt a foglyára, mely hang nélkül bámulta a bámézkodókat.

Belegázolt a patakba, hideg volt a víz, amely itt az ő kertjük alján a térdéig ért. A fűzfa lehajló ágába kapaszkodott, talpával érezte a meder köveit, elindult lefelé a folyás irányába. A patakpartot fűzek, szederbokrok, csalán burjánzó dzsungele szegélyezte, gyíkok, patkányok neszezését hallotta, nem félt, otthon volt ebben a vízi világban, ismerte a patak titkait. Most már csak bokáig ért a víz, elmaradtak a kertek, két oldalt rét terült el, napsütötte síkság.

Fölszisszent, talpába fájdalom nyilallt, lába körül piros lett a víz, a lábából szivárgó vér festette meg. Egy iramodással fölszaladt a meredek parton, bukfcencet vetett a magas fűben és egy benyálazott lapudarabkával betapasztotta talpán a vérző sebet. Hanyatt vágta magát, hallgatta a közelben vásznat fehéritő asszonyok sulyokcsapásait, duruzsolássá olvadó beszélgetését. Nyelvével megtapogatta elülső fogát, mozog, nyugtázta örömmel, büszke volt rá, hogy van egy mozgó foga. Fürödni támadt kedve. Hallotta a gyerekhangokat, nevetést, csobbanást, fürdőző társai hangját. Pár lépést futott, s fejest ugrott a vízbe, a többiek közé. Amikor előbukkant, vizes haját hátra simítva meghallotta a déli harangszót. Eszébe jutott, hogy ebédet kell vinnie az apjának, kikászálódott a vízből és úgy csuromvizes gatyában nekiiramodott a gyalogúton. Anyja a kapuban várta, hol csavarogtál, kérdezte fáradtan, s kezébe nyomta az elemózsiás kosarat.

Sietősen szedte a lábát, az apja már biztosan várja. Elhagyta a pincésort, a völgytorokba ért, közel volt már a boksákhöz. Átgázolt az utat keresztező erecskén, fölfrissítette vizének hűse. Megpillantotta a gémeskutat, mellette a vályút, a hegyi csorda itatóhelye volt ez. Nekiesett a vályúnak, ivott mohón, megfröcskölte magát. Idehallatszott a mézégetők hangja, a fát fuvarozó kocsisoké, lovaké, szekereké.

A boksákat a hegy lábánál építették, közvetlenül az út fölött, két terebélyes tölgyfa között. Durván ácsolt deszka bódéban laktak a mézégetők, a bódé előtt gyalogatlan asztal, rajta vízzel teli kanna. A boksák körül reszketett a levegő.

A völgy itt kiöblösödött, hosszában égerfák szegélyezte patakocská iramodott tova. A mézégetők már ebédeltek, az utolsó szeker akkor gördült fával megrakva a boksák elé az útra.

A fiú apja egy fehér kövön ült, karját térdén pihentetve bámult maga elé. Halkan köszönt neki, a pajkos szél szétszórta gyöngye hangját. Zavartan vakarózni kezdett, apja elé tette az elemózsiás kosarat. Apja nem nézett rá, lassú mozdulatokkal kibontotta a kosarat, szétterítette a kockás kendőt, rátette a kenyeret, a fazék fedelét leemelte, s teliszedte. Paprikás csirke, nyelt egyet a fiú, szeme sarkából figyelte apját, ahogy kimért, egyenletes mozdulatokkal köze-

lít szájához a kanállal, tör a kenyérből, föl-le mozgó ádámcsutkáját nézte, megfeszülő járomcsontját, olyan elesettnek látta így apját evés közben, látva repedezett, kérges kezét, napcserzette arcát, ahogy bekebelezi az ételt. A férfi felnézett, egyél, mondta, s egy kenyérdarabkával megtörölte zsíros száját. Már ettem, füllentette a fiú.

A félig kész boksához ment, nézte az egymáshoz illeszkedő fehér köveket, csodálkozott, hogy lehet ilyen szabályos körfalat rakni ormóttan kövekből. Büszke volt apjára, ő volt a legjobb mészégető, ügyes volt, erős volt, mázsás kötömböket tudott kifordítani a földből.

Anyád, kérdezte apja, ahogy felállt. Jól van, mondta a fiú, és leereszkedett az útra, hogy őrt álljon a kőgörgetésnél. Örömet lelte ebben a foglalatosságban, hasznosnak érezte magát.

Izzó, sárga gömb volt fölötte a nap, megszorult a levegő a völgyben, amit a boksák forrósága csak fokozott. A fiú a boksákat fával etető félmeztelen férfiakat nézte, csillogó barna hátukat, megfeszülő izmaikat. Én nem mészégető leszek, hanem hajóskapitány, gondolta, mostanában olvasta Vernétől *A tizenöt éves kapitányt*.

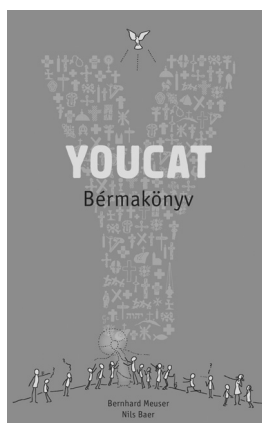
Messziről feltűnt az asszony az úton, hirtelen fejébe szaladt a vér, csak gyere közelebb, csak gyere, hajtogatta magában, és följebb húzódott a kövek koptatta csapáshoz egy bokor mögé, hogy az asszony ne vegye észre. Elérkezettnek látta az időt, hogy megfizessen neki, miért, maga se tudta. Csak annyit tudott, vagy inkább sejtett, hogy ez az asszony felelős családjuk boldogtalanságáért, lakolnia kell hát. Az asszony egy vonalba ért vele.

Gurult dübörögve a nagy kő lefelé, egy sziklán megpattant, aztán...

A fiú sikolya és az asszony rémült kiáltása egyszerre fúródott a levegőbe.

Apja, mint a sebzett vadállat horkantott egyet, és szemhunyas alatt az élettelenül heverő kis test mellett termett. Ölébe vette, motyogott magában valamit, nadrágjába törölte véres kezét.

A VIGILIA KIADÓ ÚJDONSÁGA

YOUCAT Bérma könyv

A könyv a bérmaásra készülők számára a fiatalok nyelvén és stílusában mutatja be hitünk alapjait, sok-sok érdekes képpel és illusztrációval, játékos ötlettel. A 12 egységre osztott „bérma kurzus” igazi áttörést hozhat a bérmaásra felkészítésben: jókedvűen, mégis elmélyülten vázolja fel a legfontosabb tudnivalókat Isten teremtő és megváltó szeretetéről, majd felkészít a szentgyónásra és magára a bérmaásra. Nélkülözhetetlen olvasmánya lehet mindazoknak, akik bérmaalkozásra készülnek.

Ára: 2.600 Ft